

Amerika már nem demokrácia

2024 július 31. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A pénzt?ke uralma miatt a bankok, a befektetési alapok azt tesznek, amit akarnak.

Sokat töprengök azon, hogy vajon Nyugat-Európa miért nem érti meg az orosz–ukrán háború lényegét, hogy az valójában az amerikaiak háborúja az oroszok ellen, ahol a szerencsétlen ukránokat eszközként használják fel, és

miért sorakozik fel Nyugat-Európa Amerika mögé. Arra jutottam, hogy a nyugati világ nem érti az amerikai rendszer lényegét, illetve abban csak az egyéni szabadságjogok szinte korlátlan érvényesülését látja.

Igen, ez egy individualista társadalom, ahol nem érteled rád a társadalmi biztonságot, a védőháló; rajtad múlik, hogy gondoskodik-e magadról öregkorodra vagy arra az esetre, ha megbetegedsz, hogy igényled-e a szakszervezet védelmét, ha vitád van a munkáltatóddal. Ez nekem is szimpatikus, az egyénnel nem úgy számol, mint önállóan, magáról gondoskodni képtelen, társadalmi támogatásra szoruló emberről, hanem mint önmagáért felelősséget vállaló, öntudatos egyéniséggel. Így gondolkodott Margaret Thatcher is, amikor 1979-ben hatalomra jutva elindította konzervatív forradalmát, hogy leszámoljon „az eltartottság kultúrájával”.

Ennek tulajdonítható, hogy a tehetséges embereknek Amerika kínálja a legjobb érvényesülési lehetőségeket, itt alkotnak a legjobb tudósok, itt születnek a legnagyobb tudományos eredmények, itt vannak a leghíresebb egyetemek (Harvard, Yale, UCLA stb.), itt a legmagasabb szintű technológia és itt készülnek a legjobb filmek. Itt van a Szilícium-völgy, az információtechnológia hazája, és itt van Hollywood. Itt vannak a világ legnagyobb bankjai és leghíresebb vállalatai.

De vannak Amerikának sötét oldalai is, melyeket elfed az egyéni szabadság tündöklése. Jogos a kérdés: demokrácia-e még Amerika? Még évtizedekkel ezelőtt, a Dallas sorozatot nézve fennakadtam egy jeleneten: Jockey Ewing egy képviselőt úgy leszúrta, mint a pengés malacot, amiért az egy olyan indítványt támogatott, amely nem az ő érdekeit (az olajtermelőkét) szolgálta. Ugyanis nem azért fizették. Azóta változott a helyzet: nincs felső plafonja a képviselőjelöltek anyagi támogatásának. Azaz a pénzemberek képviselőket, kijáróembert vesznek maguknak. Olyanból nem lesz képviselő, aki nem szerepel kellő súllyal a médiában, nincs elég pénze a reklámra, a médiamegjelenésre. Márpedig ezek a képviselők a felhatalmazásukat nem a néptől kapják, a választás formális. „Of the people, by the people, for the people?” (A néptől, a nép által, a népért.) Abraham Lincoln fog a sírjában.

Amerika nem demokrácia, hanem plutokrácia, a pénztörke uralma alatt áll. Az eredmény: nemcsak az egyén élvez széles körű szabadságjogokat, de a bankok, a befektetési alapok, a nagyvállalatok is szinte azt tesznek, amit akarnak. Ezek határozzák meg az állam külpolitikáját, külgazdasági kapcsolatait. Mindezt elsősorban a média kézben tartásával érik el.

Leginkább a bíróságok azok, amelyek igyekeznek betartatni az alkotmányos kereteket.

Robert B. Reich munkaügyi miniszter volt Clinton elnöksége idején, és kormánytanácsadó az elnök és az azt követő adminisztrációkban. 2020-ban megjelent könyvében (The System – Who Rigged It and How We Fix It) leírja, hogy a választási rendszert a korlátlan kampányfinanszírozási lehetőségek eltorzítják, a gazdaságban pedig a részvényesek érdekei minden más érdeket háttérbe szorítanak. A saját részvények megvásárlásának lehetősége a részvények árának manipulációjára ad lehetőséget, a részvénypiac torzított. Az anyagi egyenlőtlenségek az egekig szökkennek, nincs társadalompolitika, amely azt mérsékelné. A könyv kiábrándít abból az illúzióból – már akinek még van ilyen –, hogy Amerika példát mutat, merre kell haladnunk.

A szabad társadalom eszméjéért magas árat kell fizetni. Szabad a fegyverviselés, megbomlott elméjű emberek szabadon lehetnek másokat halomra. Szabad nem kötni egészségbiztosítást, és emiatt az amerikaiak szabadon kitehetik magukat annak, hogy ha öregkorukra nem lesz elég megtakarításuk, csak a mindenkinek járó, épp csak a legalapvetőbb sürgősségi szolgáltatásokat nyújtó „welfare”-re legyenek utalva. Szabad nem szervezni érdekszakmai érdekképviseleti szerveket, szakszervezeteket, és így a munkáltatóknak a legtöbb esetben szabad tetszés szerint kirúgni a felesleges vagy nem megfelelő munkásokat.

Társadalombiztosítás nélkül szabad a munkanélküli időszakot munkanélküli-segély nélkül átvészelni. Ha feleltelenek voltunk, szabad hajléktalanként az utcán élni. Bár a kábítószer-használat illegális, a társadalmi összetartozás hiánya és a szélsőséges individualizmus uralta társadalomban a lecsúszók megtalálják a módját, hogy hozzájussanak. Így évente több mint százezer embernek szabad kábítószer-túladagolásban meghalni. Közel ekkora számot tesz ki a poszttraumás stresszben szenvedő veterán öngyilkosok száma. Los Angeles csodálatos tengeröblét, a korábban híres turistalátványosságot jelentő Venice Beachet ma már elkerülik a külföldiek, mert az a kábseresek és hajléktalanok telephelye lett.

Amerikát a big business, a nagy pénzintézetek és a hadiipari komplexum irányítja, tartja kézben. Háborúit nem a demokrácia terjesztése és védelme motiválja, hanem az uralkodó körök érdekei.

Beszédes számok: Amerika a világ GDP-jének a 25 százalékát állítja el, a katonai kiadásokban 36 százalékkal, a fegyverexportban pedig 42 százalékkal részesedik. Nagyfokú szklátórkörsg kell ahhoz, hogy valaki ezt ne lássa,

és Amerika külpolitikája és háborúi mögött – különösen a kommunizmus összeomlása óta – a demokráciák védelmét lássa.

A hidegháború korszakában Amerika háborúi a kommunizmus terjedésének megakadályozására irányultak. De a Szovjetunió szétesése és a kelet-európai volt szocialista országok átalakulása óta ezek a háborúk már birodalmi érdekeket szolgálnak.

A második világháborút követő fél évszázadban Amerika volt a demokrácia védelmezője, hiszen a Szovjetunióban, Kelet-Európában és Kínában (valamint néhány más országban) kommunista diktatúrák uralkodtak. Ekkor vívott háborúi, elsősorban a koreai, majd a vietnámi tekinthető úgy, mint amelyeket a kommunizmus terjedésének megállításáért vívott, de a későbbiek, az iraki, majd az afganisztáni már birodalmi jellegűek voltak. A megváltozott világban pedig már nem lehet kommunistaveszélyre hivatkozni, a demokrácia védelme most már csak lepel, birodalmi érdek. A mai atlantisták leragadtak a hidegháború korszakában. Az a kiindulópontjuk, hogy Amerika a világ legnagyobb demokráciája és a demokráciák védelmezője, tehát bármit is csinál, fel kell sorakozni mögé.

Külön kell kezelnünk Amerika terrorizmus elleni harcát, mely az amerikai ikertornyok elleni szeptember 11-i támadás megtorlása volt. George W. Bush rendelte el a terrorizmus elleni háborút, melynek során megtámadták Afganisztánt, Irakot, Pakisztánt, Szíriát, Libanont, Szomáliát és Jement, illetve katonai műveleteket hajtottak végre ezekben az országokban. Az ott folytatott hadműveletek közvetlen és közvetett halálos áldozatainak száma 3,6-3,7 millió ember. Minimum 937 ezren haltak meg közvetlenül a harcok során, köztük 387 ezer civil. Amerikai oldalon hétezer katona a veszteség. Továbbá: a poszttraumás stressz következtében átlagosan minden órában öngyilkos lesz egy amerikai veterán.

Íme a Pax Americana eredménye: 4,6 millió halott. A nyolc éven át tartó vietnámi háború halálos áldozatainak számát nyolcszázézer és hárommillió közöttire becsülik, és 58 ezer amerikai katona halt meg.

Szinte érthetetlen, hogy a nyugat-európai emberek szemét annyira elvakítja az amerikai szabadság csillogása, hogy nem látják a rendszer sötét oldalait, háborúinak milliós áldozatait. Erről a média gondoskodik. Ma már minden a tévécsatornák és az okostelefonok képernyőin dől el. A nagy pénzüzetek, a hadiipari komplexum, a befektetési alapok, az információtechnológia nagy árszai a média kezében tartásán és irányításán keresztül formálják a köztudatot.

Kiss Károly

A szerző közgazdász, társadalomkutató

www.magyar nemzet.hu

Ajánló

